

Lábdobbantás, mint lehetséges veszélyhelyzeti jelzés

A bűncselekményekkel foglalkozó szakemberek számára az emberi élet és az anyagi javak védelme elsődleges szempontként és feladatként fogalmazódik meg. Ennek mentén a tudományos megközelítésekre épülő konkrét védelmi és biztonsági rendszerek egyre szélesebb spektruma érhető el, ugyanakkor a hatékony jelzések alkalmazása és jelzésrendszerek kiépítése még mindig több akadályba ütközik, annak ellenére, hogy láthatóan hatékonyság tekintetében megfelelő irányvonalat képesek mutatni. Ennek egy kifejezetten logikus és hatékony lehetősége a fizikális támadást jelző, a sértett fél által alkalmazott nonverbális jelzésrendszert felhasználó rendszer.

A veszélyhelyzetet detektáló személy kognitív működési rendszerén belül, illetve azon túl a veszélyhelyzetben neurotranszmittális és így vegetatív működést is produkál, amely kifejezetten alacsony szintű cerebrális működési módnak tekinthető, hiszen a vészhelyzet detektálása illetve az arra adott válasz, így a menekülés vagy épp ellenkezőleg, a támadás, kifejezetten ősi, archaikus működésként, egyszerű ösztönként kezelhető. Mint ilyen, automatikus mozgásformákhoz köthető, vagyis nem igényel magasabb szintű kognitív funkcióműködést. A vészhelyzetben megjelenő stressz a figyelmi fókuszt is jelentős mértékben beszűkíti, ilyen esetekben összetettebb mozgásformák, illetve tartósabb gondolkodási időt igénylő, hosszabb reakcióidővel járó mozgás kivitelezése egyértelműen akadályba ütközik. A figyelmi fókuszt ilyen esetekben történő fenntartása csak automatikus, az adott szituációba belesimuló, attól tehát nem idegen mozgásformák esetében történhet meg, mint a dobbantás, az ütés, vagy esetleg egyes vokális jelzések, mint a kiáltás vagy sikoly. Jelezni kell ugyanakkor azt is, hogy ezen mozgásformák aktiválódása az adott szituáció függvénye, hiszen egyes helyzetekben inkább a menekülést, míg más helyzetben esetleg a támadást preferálnánk. Mindezek miatt fontos lehet egy adott mozgásmintázat automatikussá válása, vagyis begyakorlása. Ennek egyik eklatáns példája a vezetés közbeni

telefonálás, mely hosszas gyakorlást követően teljesen automatikussá válhat, a tárcsázástól egészen a beszélgetés befejezéséig.

A megkeresésükben közöltek mindezek mentén tehát egyértelműen helytállóak, valóban olyan jellegű egyszerű mozgásformák preferálhatók vészhelyzeti jelzésként, amely mozgásformák nem állnak távol egy hasonló helyzetben történő ösztönös mozgásformától, mint a dobbantás vagy az ütés, ugyanakkor sok esetben a támadás során a kezek nem maradnak szabadok, a láb viszont a legtöbb esetben használható marad.

A láb használatán túl egyes vokális jelzések lehetnek alkalmazhatók, mint a sikítás vagy kiáltás, ugyanakkor ezek nagyobb része ösztönösen jelenik meg egy másik élethelyzetben is, mint az ijedtség, így számos téves riasztás alapját szolgálhatná. Emiatt is fontos, hogy az adott jelzés ne egyszerű ösztönműködésként, hanem attól nem túl távol álló, annál magasabb, de még nem összetett cerebrális működés eredménye legyen, mint a már jelzett lábbal történő dobbantás.

A lábbal történő dobbantás veszélyhelyzeti jelzésként való alkalmazása is némi trenírozást igényel, pusztán közlésbeli felkészítéssel kivitelezhetetlennek tűnő, hiszen automatikus mozgásként kell megjelennie. Előnye ugyanakkor, hogy a már jelzettek szerint belesimul egy ilyen esetben adekvátnak tűnő mozgáskombinációba, így a mozgásautomatizmus igen hamar kiépíthető.

A megkeresésben leírtak értelmében, megvizsgálva a veszélyhelyzetben történő jelzések leginkább alkalmazható és optimális módját, a lábbal történő jelzés, úgy, mint a dobbantás tűnik a leginkább megfelelőnek.

A lábbal történő dobbantás egy fizikális támadás esetében tehát viszonylag egyszerű tréninget és gyakorlást követően is kivitelezhető, még abban az esetben is alkalmazható, ha a személyt előre nem látható módon, hátulról éri támadás, illetve mivel egy védekezési stratégia ösztönös része is lehet, így a támadó számára sem

feltétlenül felismerhető, hogy valamely konkrét jelzési rendszer részeként kellene értelmezni.

KITANICS MÁRK e.v.
klinikai szakpszichológus Ny.sz.: A/00795
igazságügyi szakértő Ny.sz.: 007753
Asz: 75415262-2-37; Ny.sz.: 12569683
7100 Szekszárd, Bajcsy-Zs. u. 7.
Bank: 11746005-21175543

Kitanics Márk
klinikai és mentálhigiénés szakpszichológus
igazságügyi pszichológus szakértő